

Kainuun liitto

TOPSU 2017-2018 / Linjauskustelua

19.9.2016

Pentti Malinen

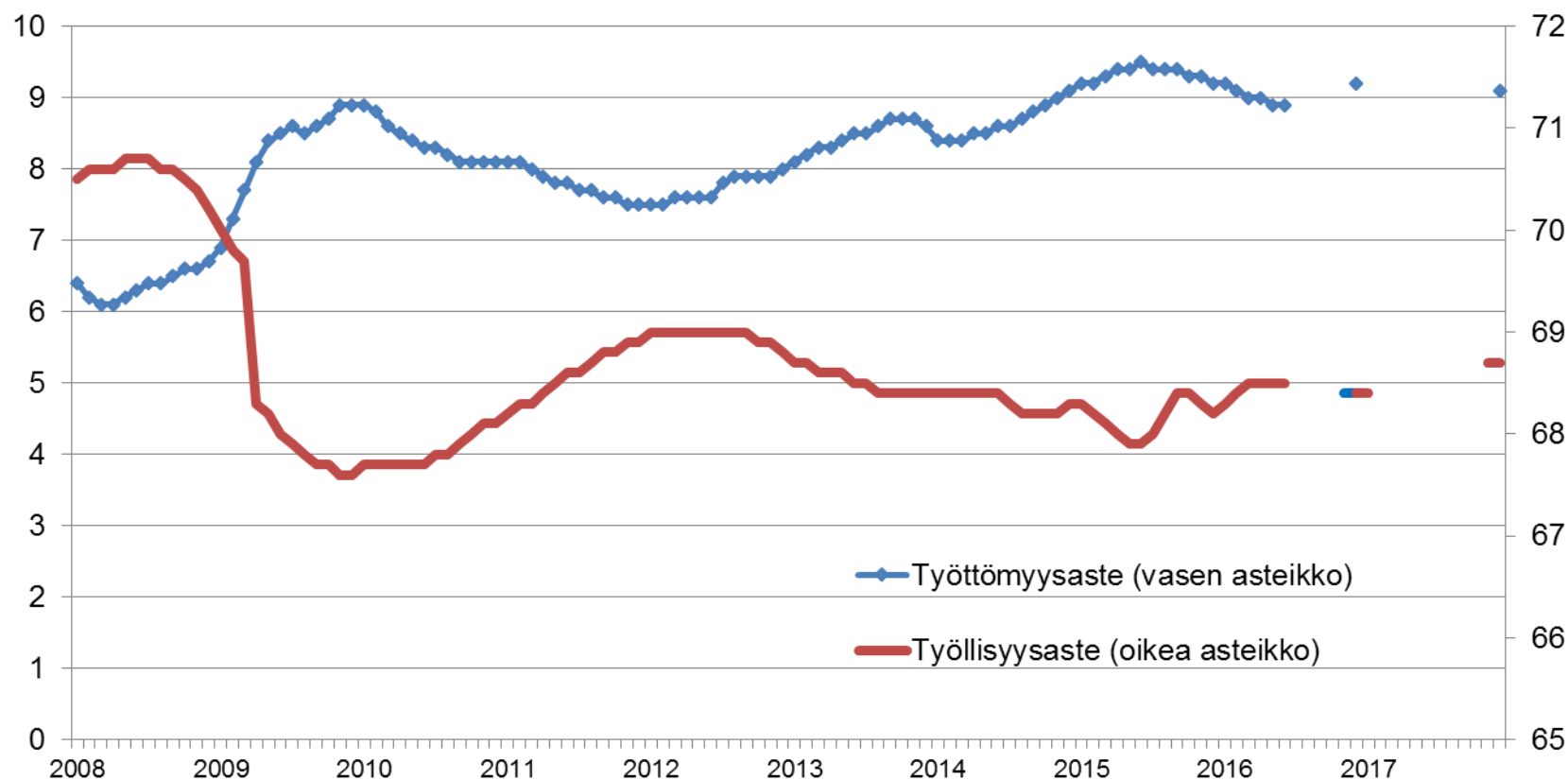

TOPSU entistä strategisemmaksi

- Kainuussa jaettavissa oleva EU-rahoitus on edellistä ohjelmakautta pienempi
 - Keskeisissä aluekehitystavoitteissa ei ole edistytty suunnitellusti: väestökehitys, kohtaanto-ongelma, saavutettavuus
- Hallitusohjelman ja Kainuun maakuntaohjelman yhteiset tavoitteet selkeämmin esille
 - Tavoitteena työllisyysasteen selkeä nostaminen
 - Kokeilut (mm. Kainuun maakuntahallitus kesäkuu 2015)
- Toimintaympäristön muutokset ja odotukset
 - Terrafamen jatkovaihtoehdot
- Resilienssin eli muutosjoustavuuden vahvistaminen aluekehityksen valtakunnallisena tavoitteena
- Näkymät tulevaan maakuntahallintoon

Työttömyys- ja työllisyysasteen trendi, %-muutos

Muutosjoustavuus eli resilienssi

Alueellinen resilienssi

jakaantuu neljään osatekijään (Martin 2012). Näitä ovat **alueen kyky**

- **vastustaa äkillistä rakennemuutosta,**
- **toipua äkillisestä rakennemuutoksesta,**
- **suuntautua uudelleen ja**
- **uudistua uudelle kasvupolulle äkillisen rakennemuutoksen jälkeen.**

TOPSU:n linjauksia muutosjoustavuuteen

- Maakuntaohjelman toimeenpanossa (hankepääötökset ja edunajaminen) tavoitteena on vahvistaa Kainuun muutosjoustavuutta
 - Vähentää herkkyttä äkillisille rakennemuutoksille (rakenteiden monipuolisuus ja kilpailukyky)
 - Lisätä muutosshokeista toipumiskykyä
- Konkreettisesti hanketoiminnassa tämä edellyttää
 - Hankekehittämisen alueellista laajuutta Kainuussa
 - Kaikkien kärkialojen edistämistä monipuolisen rakenteen luomiseksi
 - Kehitysmahdollisuuksiin ja shokkeihin nopeaa reagointia ja ennakointia rahoitusinstrumenteilla ja edunajamistoimenpiteillä
 - Jatkuvasta uudistumisesta huolehtimista niin perinteisissä toiminnoissa kuin uusilla avauksilla

Tarve linjata kuntarahoituksen roolia

- Ohjelmatasolla kuntarahoitusta on ohjelman rakennerahasto-ohjelman toteutuksessa sitouduttava 25 % kokonaisrahoituksesta
- Kuntarahoituksen rooli on keskeisin paikallisen sitoutumisen indikaattori kaikessa hanketoiminnassa
- Kuntatalouden kireyden vuoksi ei toisaalta ole tarkoituksenmukaista vaatia kuntien panostusosuutta suurempana kuin ohjelma-asiakirjassa
- Hanketason päätöksiin on toivottu lisää joustavuutta kuntarahoitusosuuteen
 - Asiaa on tarpeen valmistella selvittämällä nykyisten hankkeiden ja toimintalinjojen kuntarahoituskertymät ja –osuudet
 - Mahdollisia tilanteita, joissa kuntarahaosuutta voitaisiin alentaa ovat esim. suurimmat hankkeet, joissa on Kainuun kunnat ovat mahdollisimman kattavasti mukana
 - Ehtona kuntarahoitusosuudesta joustamiselle olisi että se (pääosin) korvautuisi yksityisellä rahoituksella.

Hankkeiden tavoitteiden terävöittäminen

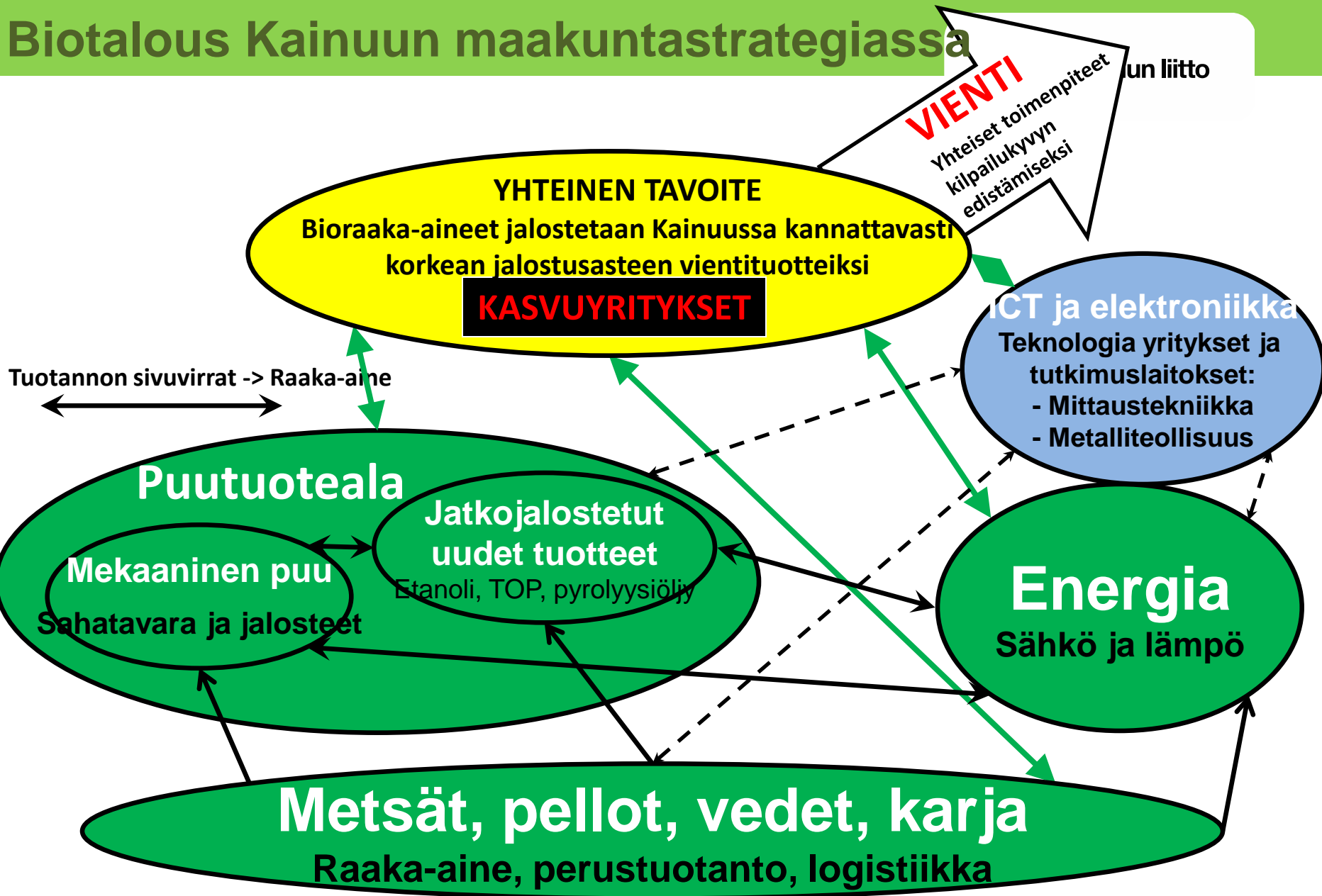
- Maakuntaohjelman kärkialojen osalta TOPSU:n on otettava huomioon hanketoimenpiteiden, toimijoiden omien strategioiden sekä yhteisen edunajamisen kokonaisuus
- Kehittämishankkeiden osuvuuteen (ns. interventiologiikka) tulee kiinnittää hankevalinnassa keskeinen huomio ts. hyväksyttävissä hankkeissa tulee yleistavoitteet olla selkeästi TOPSU:n tavoitteiden mukaisia
 - Hankkeiden ohjeistuksessa tähän on syytä kiinnittää entistä enemmän huomiota
- HUOM:
 - TOPSU:n hankeideoiden kartoitus näyttää rahoituslähteiden kattavuuden osalta liian kapealta:
 - Hanke-esitykset kohdistuvat pääosin EAKR-hankkeisiin
 - Hankekoordinoinnin tavoite on ottaa huomioon myös ESR-, maaseutu- ja raja-alueohjelmien hankkeet ja edunajamishankkeet

Kärkialoihin liittyviä linjauksia

- BIOTALOUS:
 - Kehittämishankkeita koordinoitava EAKR-, yritys-, maaseutu- ja innovaatorahoituksen osalta
 - Biojalostamohanke KaiCell Fibers on lähivuosien uusi kärkihanke
 - Biotalousdessa korostuu paikallisten integraattien rakentaminen: Renforssin ranta, Kuhmon Kantola, Puolanka jne
 - Biotalousduden osaamisen kehittämisessä on haasteita niin alueen omille kuin alueen ulkopuolisille toimijoille; LuKe-Kainuun roolin vahvistaminen on strategisesti tärkeää
- KAIVANNAISALA:
 - Terrafamen jatkovaihtoehtojen laaja-alainen huomioon ottaminen ml ympäristöteknologia, alihankkijat

Biotalous Kainuun maakuntastrategiassa

Kärkialoihin liittyviä linjauksia

- ICT:
 - Datakeskusten kehittämiseen ja uusien investointien hakemiseen valmistellaan toimijoiden yhteinen strategia (hankkeiden seurattava valittua strategiaa)
 - Uutena huomioitava nopeiden datakaapeliyhteyksien rakentamisen suunnittelu erityisesti pohjoisen suuntaan
- MATKAILU:
 - Kehittämistyön vahvistamiseksi ja kohdentamiseksi on laaditaan maakunnallinen matkailustrategia (keskeiset hanketoimijat prosessissa mukana)
 - Yhteistyö hankkeiden välille yhteistä tavoitteista: kansainvälisten matkailijoiden määrä, lentoyhteyksien ja muun logistiikan parantaminen, matkailun markkinointi- ja myyntikanavat; ytimenä ohjelmatuotteet

Saavutettavuuden tavoitteiden konkretisointi

- LENTOLIIKENNE:
 - Tavoitteeksi 100 000 matkustajan määrä vuodessa Kajaanin lentoasemalle vuoteen 2020 mennessä
 - Em. Tavoite yhteisenä tavoitteena kaikissa rahoitettavissa matkailun kehittämishankkeissa
 - Matkaketjujen (lennot+jatko/syöttöliikenne) parantaminen
 - Lentoliikenneoperaattorin kanssa yhteistyö logistisesti toimivien matkailutuotepakettien kehittämiseksi
- RAUTATIELIIKENNE:
 - Matkaketjujen parantaminen ja yhteys matkailun kehittämiseen
 - Tavara- ja transitoliikenteen vahvempi huomioonottaminen
- MAANTIELIIKENNE:
 - Edunajamishankkeet ennallaan; yhteistyö hankkeiden ajamisessa

Maakuntaudistus huomioon

- TOPSU:ssa huomioidaan Kainuun maakuntaudistuksen projekti- ja viestintäsuunnitelmien keskeiset tavoitteet
 - Aidon päätösvallan ja vastuun ottaminen maakunnan omiin käsiin...
- Kainuun edelläkävijyys uudistusprosessin tavoitteena; viestintä vahvistaa ulkoista Kainuu-kuvaa (maine) ja sisäistä tahtotilaa
- TOPSU- ja hankerahoitusprosesseilla valmistellaan tulevan maakuntahallinnon mukaista toimintamallia, jossa eri rahoitusvälineet yhteensovitetään maakunnan (Kainuu) tasolla
 - Otetaan kantaa myös raja-alueohjelmien hankkeistuksen parempaan integraatioon muuhun aluekehityshanketoimintaan
- Uusi sairaala –hanke (integroidulle sotelle räätälöity) kärkihankkeena
- Omien kokeilujen rooli edelläkävijyyttä vahvistamassa?
 - Terveyden edistäminen

Vahvuudet:
luonto, luonto,
luonto;
rauhallisuus;
ulkoilu, retkeily,
liikunta; maisemat

Mahdollisuudet:
luonnon
tuotteistaminen,
matkailu; nuoret
eivät miellä
Kainuuta
Nälkämaaksi

Riskit:
Yksipuolinen
luontopainotus;
muita kärkialoja ei
tunneta;
ympäristökriisit

Heikkoudet:
etäisyys,
syrjäisyys,
työttömyys;
nuorille Kainuu ei
sano juuri mitään

KAINUTLAATUINEN

MAAKUNTAUUDISTUKSEN EDELLÄ- KÄVIJÄ

LUONTO”

- Miten Kainuu voi erottua luonnolla?
 - Luonnon ”tuotteistaminen”?

SYRJÄISYYS/ETÄISYYS

- Mielikuvat pahentavat tosiasiaa...
- Saavutettavuuden parantamiseksi on tehtävä kaikki mahdollinen!

Kiitos!

Kainuun liitto

Valokuva: Jyrki Haataja

Pentti Malinen
pentti.malinen@kainuu.fi
Puh. 044-7979197
www.kainuunliitto.fi
